

Erasmus+
Ανοίγει δρόμους, αλλάζει ζωές.

3^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου

Τίτλος διδακτικού σεναρίου:

BULLYING IS NEVER O.K

Δημιουργός: ΤΖΩΡΜΠΙΑΤΖΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

1. Ταυτότητα σεναρίου

Γνωστικό αντικείμενο: Το συγκεκριμένο σενάριο προορίζεται για το μάθημα “εργαστήρια δεξιοτήτων”

Τάξη: Β΄ γυμνασίου

Προφίλ μαθητών: Το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές ηλικίας 13 – 14 χρόνων.

Χρονική διάρκεια: 2 διδακτικές ώρες

Προϋποθέσεις υλοποίησης: και προηγούμενες γνώσεις: Στο προτεινόμενο σενάριο εμπλέκονται η ομαδοσυνεργατική μέθοδος, η βιωματική μάθηση, η παντομίμα, η χρήση των ΤΠΕ, η αφήγηση ιστορίας και η συνεργατική λύση του προβλήματος. Προαπαιτούμενα λοιπόν για την υλοποίηση του σεναρίου είναι:

- Η γνώση των ενδιαφερόντων, των κλίσεων και των ικανοτήτων των μαθητών.

- Η εξοικείωση τους με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο.
- Η ικανότητα του εκπαιδευτικού να εργαστεί ως εμπυχωτής/διευκολυντής ώστε να βοηθήσει τα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματα τους, να τα διαχειρίζονται και να επιλύουν τυχόν συγκρούσεις.
- Η ύπαρξη υπολογιστή στην αίθουσα διδασκαλίας και η σύνδεση στο διαδίκτυο.

2. Συνοπτική περιγραφή του σεναρίου

Η βία στις μέρες μας έχει πάρει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Αφορά και στα δύο φύλλα όπως και σε όλες τις ηλικιακές ομάδες και τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Το φαινόμενο αυτό το οποίο έχει σοβαρές επιπτώσεις στη ψυχοκοινωνική εξέλιξη του ατόμου και ιδιαίτερα του μικρού παιδιού πρέπει πρωτίστως να αντιμετωπιστεί στο χώρο του σχολείου.

3. Αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα - διδακτικοί στόχοι

Οι στόχοι αυτού του σεναρίου:

- είναι η πρωτογενής και δευτερογενής πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας μεταξύ των μαθητών στα σχολεία.
- να κατανοήσουν οι μαθητές γυμνασίου την έννοια "σχολικός εκφοβισμός"
- να μιλήσουν με αφορμή ένα κείμενο για τις καταστάσεις και τα πρόσωπα της ιστορίας και να εκφράσουν τα συναισθήματά τους.
- να αναπτύξουν την ενσυναίσθηση κατανοώντας τις αρνητικές επιπτώσεις του φαινομένου.
- Να κατανοήσουν πώς οι ίδιοι/ίδιες μπορούν να μειώσουν τις πιθανότητες θυματοποίησης τους.
- να καλλιεργήσουν τις δεξιότητες της Επικοινωνίας, της Ομαδικότητας, της Συνεργασίας, της Δημιουργικής και Κριτικής σκέψης καθώς και δεξιότητες του Ψηφιακού γραμματισμού (λειτουργικές, δομικές, στρατηγικές).

4. Αναλυτική περιγραφή-διδακτικές δραστηριότητες

1η διδακτική ώρα – 1ο εργαστήριο

1^η δραστηριότητα : ενημέρωση για το πρόγραμμα που θα υλοποιηθεί

Διάρκεια: 10 λεπτά

Είδος δραστηριότητας: Συζήτηση

Οργάνωση τάξης: χωρισμός σε ομάδες των 4-5 ατόμων

Ρόλος εκπαιδευτικού: διδακτικός, συντονιστικός

Ενέργειες εκπαιδευτικού: ο εκπαιδευτικός καλείται να ενημερώσει τους μαθητές για το θέμα, τους στόχους και τη διαδικασία του μαθήματος. Στη συνέχεια τους χωρίζει με βάση τα ενδιαφέροντά τους, τις κλίσεις τους σε 2 ομάδες ζωγράφων, σε 2 ομάδες λογοτεχνών και σε 2 ομάδες ηθοποιών.

2^η δραστηριότητα: Διάγνωση αρχικών ιδεών για τον εκφοβισμό

Διάρκεια: 30 λεπτά

Είδος δραστηριότητας: Συζήτηση, παντομίμα, συγγραφή

Οργάνωση τάξης: εργασία σε ομάδες

Υλικά= Μέσα: 1. Μπογιές – μαρκαδόροι. 2. Χαρτιά A4

Ρόλος εκπαιδευτικού: ενθαρρυντικός, συμβουλευτικός, υποστηρικτικός

Ενέργειες εκπαιδευτικού: ο καθηγητής γράφει στον πίνακα της τάξης το ερώτημα με το οποίο οι μαθητές πρέπει να ασχοληθούν: *“Ποια περιστατικά που λαμβάνουν χώρα στο χώρο του σχολείου μπορεί να κάνουν ένα παιδί να φοβάται να έρθει στο σχολείο”*.

Ρόλος και ενέργειες μαθητή: κάθε ομάδα ανάλογα με το ρόλο της ζωγραφίζει, διηγείται ή παρουσιάζει με παντομίμα παραδείγματα σχολικής παρενόχλησης που έχει σκεφτεί. Ένα άτομο από κάθε ομάδα κρατάει σημειώσεις κατά την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της άλλης ομάδας για το ποια περιστατικά μπορούν να χαρακτηριστούν ως “Bullying”. Ακολουθεί συζήτηση ανάμεσα στους μαθητές για την ένταξη ή μη των περιστατικών στην έννοια του σχολικού εκφοβισμού. Ο δάσκαλος συμμετέχει

συντονιστικά στη συζήτηση. Ενδεχομένως σε αυτό το σημείο θα μπορούσε να γίνει σύντομη αναφορά για τις μορφές σχολικού εκφοβισμού.

Αποτελέσματα δραστηριότητας: με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα μπόρεσε ο κάθε μαθητής να κατανοήσει καλύτερα την έννοια του σχολικού εκφοβισμού και να αναπτύξει τις δεξιότητες της ομαδικότητας και κριτικής σκέψης. Επίσης οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να καλλιεργήσουν τα ταλέντα τους και να αναπτύξουν τις ικανότητες τους.

2^η διδακτική ώρα – 2^ο εργαστήριο

1^η δραστηριότητα: μιλώντας για περιστατικά σχολικού εκφοβισμού μέσα από μία ιστορία

Διάρκεια: 30 λεπτά

Είδος δραστηριότητας: Συζήτηση

Οργάνωση τάξης: εργασία σε ομάδες

Υλικά – Μέσα: 1. Φωτοτυπία που θα περιλαμβάνει την ιστορία που θα διαβάσουν. 2. Βιντεοπροβολέας. 3. Φύλλο εργασίας.

Ρόλος εκπαιδευτικού: υποστηρικτικός, συντονιστικός, διδακτικός

Ενέργειες εκπαιδευτικού: Αρχικά μοιράζεται σε κάθε μαθητή ένα αντίτυπο της ιστορίας «Ο Γιώργος, η Μαρία, ο Νάκος, ο Σπύρος, και τ' άλλα παιδιά...». Στη συνέχεια προβάλλεται το ίδιο κείμενο στον προβολέα και ο εκπαιδευτικός το διαβάζει δυνατά. Έπειτα μοιράζεται ένα φύλλο εργασίας σε κάθε ομάδα που ήδη έχει σχηματιστεί από την πρώτη διδακτική ώρα.

Ρόλος και ενέργειες μαθητή: οι μαθητές καλούνται μετά από συζήτηση μεταξύ τους να απαντήσουν μία σειρά ερωτήσεων και προβληματισμών με βάση την ιστορία. Μετά από 10 λεπτά ομαδικής εργασίας ακολουθεί η παρουσίαση των απαντήσεων από ένα εκπρόσωπο κάθε ομάδας και ολιγόλεπτη συζήτηση.

Ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο, εργαλεία: παρουσίαση κειμένου στο διαδραστικό πίνακα, επεξεργασία του κειμένου.

Αποτελέσματα δραστηριότητας: η συγκεκριμένη δραστηριότητα αποσκοπεί στο να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τι είναι ο εκφοβισμός και η βία στο σχολείο, τι σημαίνει θυματοποίηση, γιατί αποτελεί πρόβλημα. Συγχρόνως με τη νοηματική επεξεργασία του κειμένου οι μαθητές θα αντιληφθούν και θα κατονομάσουν τις επιπτώσεις του εκφοβισμού και της βίας στα σχολεία.

Ο Γιώργος, η Μαρία, ο Νάκος, ο Σπύρος, και τ' άλλα παιδιά

«Σάββατο πρωί και ο Γιώργος είναι πολύ χαρούμενος που σήμερα δεν έχει σχολείο. Σχεδιάζει πώς θα περάσει το Σαββατοκύριακο κάνοντας πράγματα που τον ευχαριστούν. Θα ήθελε να πάνε μαζί με τη Μαρία και τον Νάκο στο καινούργιο πάρκο που θα εγκαινιάσει ο δήμαρχος στην περιοχή του. Ο Γιώργος είναι καλός μαθητής, του αρέσουν οι σχολικές εργασίες, όμως δεν έχει καθόλου όρεξη να πηγαίνει στο σχολείο, γιατί εδώ και κάποιες εβδομάδες δυο συμμαθητές, ο Γιάννης και ο Νίκος, του φέρονται άσχημα την ώρα του διαλείμματος. Συγκεκριμένα, τον κοροϊδεύουν, τον σπρώχνουν, τον βρίζουν και δεν τον παίζουν στην ομάδα του ποδοσφαίρου, παρόλο που ζητά να συμμετέχει και έχει ήδη αποδείξει πόσο καλός παίκτης είναι. Εκείνος πια, όταν τους βλέπει να πλησιάζουν, απομακρύνεται... Τελευταία δε βγαίνει καθόλου στο διάλειμμα. Η φίλη του Γιώργου, η Μαρία, δείχνει στενοχωρημένη τον τελευταίο καιρό. Στα διαλείμματα που μένουν μαζί μέσα στην τάξη, ο Γιώργος τη ρωτάει επίμονα μήπως είναι άρρωστη και γι' αυτό μένει συνέχεια μέσα. Η Μαρία όμως αποφεύγει να του απαντήσει προβάλλοντας διάφορες δικαιολογίες». «Φαίνεται ότι η Μαρία, παρότι αισθάνεται τον Γιώργο φίλο της, δε θέλει να μιλήσει σε κανέναν από τους συμμαθητές της, αλλά ούτε και στη δασκάλα για το φόβο που νιώθει όταν την πλησιάζουν κάποια συγκεκριμένα παιδιά. Το μεγάλο της πρόβλημα είναι η τουαλέτα όπου κάποια παιδιά την ακολουθούν και την κλειδώνουν μέσα». «Ο τρίτος της παρέας, ο Νάκος, ένα καινούργιο παιδί στην τάξη που δε μιλάει καλά ελληνικά ακόμα, έχει κι αυτός τη δική του αγωνία. Την ώρα του μαθήματος, όταν η δασκάλα γράφει στον πίνακα, ο Γιώργος και ο Σπύρος τού μουντζουρώνουν τα τετράδια και του παίρνουν τα μολύβια. Με λίγα λόγια, του κάνουν τη “ζωή ποδήλατο”». «Ο Νάκος ξέρει πως οι γονείς του με δυσκολία μπορούν να του προσφέρουν τα τετράδια και τα μολύβια που χρειάζεται, γιατί ακόμα οι δουλειές τους δεν είναι σταθερές. Όταν χτυπήσει κουδούνι για το σχόλασμα, και τα τρία παιδιά. Τι κρίμα που μένουν σε διαφορετικές κατευθύνσεις και δεν μπορούν να φύγουν μαζί».

Φύλλο εργασίας

Όνομ/μο: 1)..... 2).....

3)..... 4).....

Διαβάστε την ιστορία που σας έχει δοθεί και παρουσιάζει τρία περιστατικά σχολικής παρενόχλησης. Απαντήστε παρακαλώ στα παρακάτω ερωτήματα!

A) Ποιοι είναι οι πρωταγωνιστές της ιστορίας και πώς αισθάνονται;

.....

.....

.....

.....

B) Γιατί τους ενοχλούν ο Γιάννης και ο Νίκος; Πώς θα χαρακτηρίζατε τη συμπεριφορά τους;

.....

.....

.....

.....

Γ) Γιατί τα τρία παιδιά δεν μιλούν μεταξύ τους;

.....

.....

.....

.....

Δ) Πώς αισθάνεστε για τα θύματα, πώς για τους θύτες; Εσείς τι θα κάνατε στη θέση των τριών θυμάτων;

.....

.....

.....

.....

Ε) Αν υπάρχουν παρατηρητές, πώς πρέπει να αντιδράσουν;

.....

.....

.....

.....

Αξιολόγηση ομάδων

Η αξιολόγηση των μαθητών προκύπτει από τη συμμετοχή τους στη διαδικασία, από τις απαντήσεις που έδωσε η κάθε ομάδα καθώς και από τον τρόπο εργασίας των μελών της ομάδας.

2η δραστηριότητα: γράφοντας μηνύματα για το bullying

Διάρκεια: 10 λεπτά

Είδος δραστηριότητας: Συζήτηση

Οργάνωση τάξης: ολομέλεια

Ρόλος εκπαιδευτικού: συντονιστικός

Ενέργειες εκπαιδευτικού: ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιώντας την εφαρμογή **padlet.gr** δημιουργεί έναν τοίχο για μηνύματα.

Ρόλος και ενέργειες μαθητή: οι μαθητές καλούνται αυθόρμητα να δημοσιεύσουν μηνύματα σχετικά με το σχολικό εκφοβισμό και έμμεσα να τα απευθύνουν στα θύματα της παραπάνω ιστορίας (**Μίλα, μη φοβάσαι—Τόλμησε το—Σπάσε τη σιωπή σου— Δεν υπάρχουν αθώοι παρατηρητές, είναι όλοι συνένοχοι**). Το κάθε μήνυμα μπορεί να το γράψει ο εκπαιδευτικός στον τοίχο ή ενδεχομένως ένας μαθητής από κάθε ομάδα εφόσον υπάρχει χρόνος.

Αποτελέσματα δραστηριότητας: η συγκεκριμένη δραστηριότητα αποσκοπεί στο να βοηθήσει τους μαθητές να ενισχύσουν την ενσυναίσθηση και την αλληλεγγύη μεταξύ τους.

5. Αποτίμηση και αντίκτυπος του σεναρίου

Το προτεινόμενο σενάριο δύο διδακτικών ωρών αποτελεί μία καλή βάση ώστε οι μαθητές μας να έρθουν για ακόμα μία φορά αντιμέτωποι με τρία διαφορετικά περιστατικά σχολικού εκφοβισμού και μάλιστα μέσα στο ίδιο τμήμα, να χρησιμοποιήσουν την κριτική τους σκέψη, να μπουν στη θέση του “θύτη” και του “θύματος”, να ανταλλάξουν απόψεις για τα συγκεκριμένα περιστατικά, να τις αποδεχτούν ή να τις απορρίψουν και να προβάλλουν τα κατάλληλα επιχειρήματα ώστε να γίνουν πειστικοί.

Μέσα από αυτή τη διαδικασία θα μπορέσουν να εμπεδώσουν καλύτερα και στην ηλικία που είναι πιο ώριμα τις έννοιες “bullying”, θύτης, θύμα, παρατηρητές, θυματοποίηση, να συνειδητοποιήσουν ότι και οι ίδιοι μπορεί να έχουν στο μέλλον κάποιον από τους παραπάνω ρόλους και γι’ αυτό το λόγο θα πρέπει να ξέρουν να αντιδράσουν ανάλογα.

Μέσα απ’ αυτό το σενάριο οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία ενώ ο ρόλος του καθηγητή είναι υποστηρικτικός-συντονιστικός. Έτσι το μάθημα αποκτά περισσότερο ενδιαφέρον, οι μαθητές ξετυλίγουν τις ικανότητες και τα ταλέντα τους και δεν είναι απλοί ακροατές.

Ενδεχόμενες δυσκολίες που θα μπορούσαν προκύψουν σε αυτές τις δύο διδακτικές ώρες θα ήταν κυρίως η κακή συνεργασία ανάμεσα στα μέλη μιας ομάδας, η αταξία κάποιων μαθητών και η ανυπακοή στους κανόνες της μαθησιακής διαδικασίας. Επίσης το μαθησιακό αποτέλεσμα θα μπορούσε να το περιορίσει και το γεγονός ότι το συγκεκριμένο τμήμα μαθητών δεν θα είχε εργαστεί ξανά ομαδοσυνεργατικά ώστε να έχει εξοικειωθεί με τη διαδικασία.

Βιβλιογραφία

Τσιάντης Γ., Ασημόπουλος Χ., Βασιλακάκης Ε., Γιαννακοπούλου Δ., Μπεράτης Ι., Παπαδοπούλου Κ. Δραστηριότητες για την τάξη. Για την πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας μεταξύ των μαθητών. Αθήνα 2010.

Μπαφίτη Α.. Aesop ΙΕΠ. "Ποιος φοβάται 'Όχι εγώ!" Παρέμβαση για την αποτροπή του εκφοβισμού.

**Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης**

Το εγκεκριμένο σχέδιο δράσης Erasmus+ συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το περιεχόμενο του εγγράφου είναι αποκλειστική ευθύνη του εκπαιδευτικού φορέα υλοποίησης του προγράμματος Erasmus+ και ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε η Εθνική Μονάδα Συντονισμού Erasmus+ ΙΚΥ είναι υπεύθυνες για τη χρήση που μπορεί να γίνει των πληροφοριών που αναφέρονται.

